

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

29.08.2023

Менделеевск ш.

КАРАР

№509

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районында
гражданнар оборонасын оештыру һәм
алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Граждан оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон (2023 елның 14 апреленә үзгәрешләр белән), Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы Нигезләмәне раслау турында» 2007 елның 26 ноябрәндәге 804 номерлы карары (2019 елның 30 сентябрәнә үзгәрешләр белән), Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрәндәге 687 номерлы боерыгы (2021 елның 17 декабрәндәге үзгәрешләр белән), Татарстан Республикасы Президентының " Татарстан Республикасында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 22 ноябрәндәге ПУ-598 номерлы указы нигезендә (2023 елның 24 мартындагы үзгәрешләр белән) нигезендә, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы оешмалары, предприятиеләре һәм учреждениеләре житәкчеләренә, оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, гамәлдәге законнар нигезендә оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәләр эшләргә һәм расларга тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында мәгълүмат-коммуникация челтәрендә (интернет) бастырып чыгарырга.

4. Әлеге қарарның үтәлешен тикшереп торуны Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң төзелеш, инфраструктура үсешә һәм торақ-коммуналь хужалык буенча беренче урынбасарына А.Ф.Искаковка йөкләргә

Житәкче

Р.Р.Искәндәров

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 29 августындагы 509
номерлы карарына кушымта

**Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында гражданнар
оборонасын оештыру һәм алып бару турында
нигезләмә**

1. Әлеге Нигезләмә «Граждан обороны турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон (2023 елның 14 апреленә үзгәрешләр белән), Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Россия Федерациясендә гражданнар обороны турындагы Нигезләмәне раслау турында» 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы карары (2019 елның 30 сентябренә үзгәрешләр белән), Россия Федерациясе Гражданнар обороны эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрендәге 687 номерлы боерыгы (2021 елның 17 декабрендәге үзгәрешләр белән), Татарстан Республикасы Президентының " Татарстан Республикасында гражданнар оборонын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 22 ноябрендәге ПУ-598 номерлы указы нигезендә (2023 елның 24 мартындагы үзгәрешләр белән) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында (алга таба – ТР Менделеевск муниципаль районы) гражданнар оборонының оештыру нигезләрен, гражданнар обороны буенча төп чараларның эчтәлеген, шулай ук көчләр һәм чаралар составын, гражданнар оборонын оештыру һәм алып бару тәртибен билгели.

2. Гражданнар обороны чаралары Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында гражданнар оборонын алып бару кысаларында Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында оештырыла.

3. Гражданнар оборонын алып баруга эзерлек халыкны саклауга эзерлек гамәлләрен, хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләрдән матди һәм мәдәни кыйммәтләрен вакытыннан алда үтәүдән, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туганда барлыкка килә торган хәвефләрдән гыйбарәт, һәм ул граждан обороны мәсьәләләре буенча төп чараларны күздә тотучы еллык план нигезендә гамәлгә ашырыла (алга таба - ТР Менделеевск муниципаль районының төп чаралары планы).

4. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының төп чаралары планы бер елга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының территориаль органы - гражданнар обороны бурычларын һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бурычларын махсус вәкаләтле орган,

Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе белән килештелә.

Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек һәм алып бару буенча төп чараларны планлаштыру хәлләр төрле яклап бәяләнүне исәпкә алып башкарыла, ул хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар аркасында жиңелүнең заманча чараларын куллану, шулай ук мөмкин булган террорчылык актлары һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә килеп чыгарга мөмкин.

5. Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек әлеге нигезләмә белән билгеләнә һәм халыкны яклау чараларын, хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы низаглар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвәфләрдән Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә матди һәм мәдәни кыйммәтләрне планлаштырудан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда төзелә.

Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасын алып бару Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә гамәлгә ашырыла һәм Менделеевск муниципаль районы территориясендә халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтлар вакытында яки әлеге конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвәфләрдән, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда яклау чараларын үтәүдән гыйбарәт.

6. Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы сугыш вакытында табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү гамәлләрен үтәүне тәмин итү күләмен, тәртибен, ысулларын һәм срокларын билгели.

Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм гражданнар оборонасы чараларын тыныч вакытта үтәү Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы чараларын үтәүне гражданнар оборонасы идарәсе, көчләре һәм чаралары, гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дүрләт системасы органнары тәмин итә.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты Менделеевск муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрүне тәмин итүче оешмаларның исемлеген билгели.

7. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында гражданнар оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләр нигезендә көчләр, чаралар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыра һәм үз эченә ала, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыра һәм гамәлгә ашыра.

8. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча коткару хезмәтләре (медицина, энергетика, инженерлык, коммуналь-техник, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, хайваннарны һәм үсемлекләрне яклау, хәбәр итү һәм элементә, ягулык-майлау материаллары, юл, сәүдә

һәм туклану) төзелергә мөмкин, аларны оештыру һәм аларның эшчәнлеген тәртибкә коткару хезмәтләре турында тиешле нигезләмәләрдә аларны булдыручы органнар һәм оешмалар тарафыннан билгеләнә.

Коткару хезмәте составына гражданлык оборонасы буенча чаралар үткөрү, авария-коткару формировауларга гамәлләр һәм һәрьяклап тәмин итү һәм хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерү өчен билгеләнгән идарә органнары, көчләр һәм гражданныр оборонасы чаралары керә.

Коткару хезмәтләренә төрә һәм саны гражданныр оборонасы һәм халыкны яклау планнары нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпләп чыгару нигезендә билгеләнә.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының коткару хезмәте турында нигезләмә коткару хезмәте житәкчесе тарафыннан эшләнә, Татарстан Республикасының тиешле коткару хезмәте житәкчесе белән килештерелә һәм Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы граждан оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм аларның эзерлеген тәмин итү, шулай ук элегә өлкәдә Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе тарафыннан тикшереп торыла.

9. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эвакуация чараларын планлаштыру, эзерләү һәм уздыру өчен тыныч вакытта эвакуация комиссиясе төзелә. Эвакуация комиссиясен Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары житәкли. Эвакуация комиссиясе эшчәнлеген Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы гражданныр оборонасы житәкчесе раслаган эвакуация комиссиясе турындагы Нигезләмә белән регламентлана.

10. Тыныч вакытта гражданныр оборонасы көчләре табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү чараларында катнашу өчен жәлеп ителергә мөмкин.

Гадәттән тыш хәлләргә бетерү өчен тыныч вакытта гражданныр оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү карарын ТР Менделеевск муниципаль районы гражданныр оборонасы житәкчесе кабул итә.

11. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә гражданныр оборонасы житәкчеләген Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе башкара.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе гражданныр оборонасы һәм халыкны яклау чараларын оештырган һәм уздырган өчен шәхси жаваплы.

12. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында гражданныр оборонасы идарәсен гамәлгә ашыручы орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә торган гражданныр оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структура бүлекчәсе булып тора.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты гражданныр оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур

бүлекчәне туплауны гамәлгә ашыра, функциональ вазыйфаларын һәм штат расписаниесен эшли һәм раслый.

Гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчә житәкчесе ТР Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә турыдан-туры буйсына.

13. Гражданнар оборонасы буенча оештырылган һәм планлы чаралар үткөрүне тәмин итү, шул исәптән тыныч һәм сугыш вакытында фаразлана торган һәм килеп чыккан куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатларында Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу оештырыла.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә мәгълүмат жыю һәм алмашу «Менделеевск муниципаль районының Гражданлык яклавы идарәсе» муниципаль казна учреждениесе, шулай ук куркыныч I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, оешмаларга - жирле үзидарә органына һәм эшчәнлекләре өлкәсенә караган яисә карамагында булган федераль башкарма хакимият органына мәгълүмат бирә.

14. Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасы чаралары федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы гражданнар оборонасы житәкчесе һәм Менделеевск муниципаль районы граждан оборонасы житәкчесе күрсәтмә документлары, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында түбәндәге төп чараларны планлаштыра һәм гамәлгә ашыра:

15.1. Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы халкын хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвәфләрдән саклау ысулларына әзерләү һәм аларны оештыру, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә;

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы формированиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын әзерләү;

гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткөрү;

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан хезмәткәрләр, формированиеләрнең һәм хезмәтләренең шәхси составы әзерләүне оештыру-методик житәкчелек итү һәм тикшереп тору;

гражданнар оборонасы буенча уку-консультация пунктларын булдыру, жиһазлау һәм аларның эшчәнлеген оештыру, шулай ук тиешле лицензиясе булган өстәмә һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрендә Менделеевск муниципаль районы вазыйфай затларының һәм граждан оборонасы хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрүне тәмин итү;

гражданнар оборонасы өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау;

15.2. Хәрби конфликтлар вақытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган куркынычлар турында халыкка хәбәр итү буенча, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә:

халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итү системасын даими эзерлектә тоту, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәғълүмат бирүнең махсушлаштырылган техник чараларын урнаштыру;

мәғълүмат тапшыруның Россия Федерациясә бердәм электр элементәсе челтәре, радио-, үткәргеч һәм телевизион тапшырулар чаралары һәм башка техник чаралары чараларынан комплекслы файдалану;

гражданнар оборонасы өлкәсендә мәғълүмат жыю һәм аны алмашу;

15.3. Халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәتلәр куркынычсыз районнарға эвакуацияләү буенча:

халыкны эвакуацияләү чараларын, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәвеф-хәтәр зоналарынан имин районнарға планлаштыруны, эзерләүне һәм уздыруны оештыру, шулай ук сугыш вақытында үз эшчәнлеген дәвам итүче оешмалар хезмәткәрләрен һәм мөмкин булган хәвеф-хәтәр зоналарда гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәүне тәмин итүче оешмалар хезмәткәрләрен урнаштыру;

халыкны, эвакуацияләнергә тиешле матди һәм мәдәни кыйммәтләрне урнаштыру өчен куркынычсыз районнар эзерләү;

эвакуация органнары эшчәнлеген булдыру һәм оештыру, шулай ук аларның шәхси составын эзерләү.

15.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

гражданнар оборонасының саклау корылмаларын һәм аларның тормыш тәмин итү системаларын билгеләү һәм аларға техник хезмәт күрсәтү буенча файдалануга даими эзерлек хәлендә саклап калу, аларны саклап калу;

гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә билгеләнгән тәртиптә кертелгән территорияләрне инженерлык яклавын арттыру планнарын эшләү;

тыныч вақытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вақытта сугыш вақытына күмәлгән биналардан һәм жир асты пространствосының башка корылмаларынан халыкны яшерү өчен күчәргәндә;

сугыш вақытында гражданнар оборонасының житешми торган саклау корылмаларын планлаштыру һәм төзүне оештыру;

жир асты киңлекләренә төп биналарында һәм башка корылмаларында халыкны гражданнар оборонасының яклау корылмаларында яшерүне тәмин итү;

халыкны индивидуаль яклау чараларын билгеләү буенча туплау, саклау, агарту һәм алардан файдалану;

халыкка индивидуаль яклау чараларын бирүне һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән срокларда бирүне тәмин итү.

15.5. Яктылык һәм башка төр маскировка буенча:

маскировкага тиешле объектлар исемлеген билгеләү;

гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә кертелгән территорияләрне комплекслы маскировкалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

яктылык һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар уздыру өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлек хәлендә булдыру һәм аларны хуплау;

билгелэнгән тәртиптә гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кертелгән территорияләренең демаскацияләүче билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткөрү.

15.6. Хәрби конфликтлар вакытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

гражданнар оборонасының кирәкле көчләрен һәм чараларын, гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дөүләт системасын булдыру, жиһазлау һәм әзерләү, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыру;

авария-коткару һәм башка ашыгыч эшләрне һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлектә булдыру һәм ярдәм итү.

15.7. Хәрби конфликтлар вакытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән халыкны беренче чиратта яшәтү буенча, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр вакытында:

халыкның беренче чираттагы тереклек тәмин ителешен планлаштыру һәм оештыру;

матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлектә булдыру һәм аларны саклап калу;

халыкны азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән нормалаштырылган тәмин итү;

халыкка коммунал-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

зыян күргән халык арасында санитария-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткөрү;

дәвалау-эвакуация чараларын үткөрү;

имин районда кирәкле дәвалау базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәмин итүне оештыру;

халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

торақсыз калган халыкның санын билгеләү;

зыян күргән торақ фондының хәлен бәяләү, аны зыян күргән халыкны урнаштыру өчен куллану мөмкинлеген ачыклау;

зыян күргән халыкны ял йортларында, пансионатларда һәм башка сәламәтләндерү учреждениеләрендә, вакытлы торақларда (жыелма йортларда, палаткаларда, землянкаларда) урнаштыру, шулай ук аны сакланып калган торақ фонды мәйданында күчереп утырту;

халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8. Хәрби конфликтлар вакытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннар белән көрәш буенча:

муниципаль янгын саклау эшчәнлеген оештыру һәм оештыру, аны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләүне оештыру һәм янгыннан саклануның башка төрләре белән хезмәттәшлек итү;

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр үткөрелгән районнарда һәм гражданнар оборонасы буенча билгелэнгән тәртиптә хәрби вакытта кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру;

янгыннарны сүндерү өчен химик реагентлар запасларын алдан ук булдыру.

15.9. Радиоактив, химик, биологик һәм башка йогышлы районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча (пычрануга):

радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиация саклану режимнарын кертү;

радиация, химик, биологик торыш мониторингының методларын һәм техник чараларын камилләштерү, шул исәптән азык-төлекнең һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиация һәм пычрану дәрәжәсен радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән бәяләү.

15.10. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

дезактивлаштыручы дезинфекцияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан ук булдыру;

халыкны санитар эшкәртү өчен көчләрне булдыру һәм жиһазлау, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча чаралар үткәрүне оештыру.

15.11. Хәрби конфликтлар вакытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре нәтижәсендә:

жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтү һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәмин итү;

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр уздыру өчен гражданнар оборонасы көчләренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү;

үткәрү режимын гамәлгә ашыру һәм жиңелү учакларында жәмәгать тәртибен тоту;

эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланырга тиешле оешмаларны, юридик һәм физик затларның мөлкәтен шартнамәләр буенча саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү;

15.12. Кирәкле коммуналь хезмәтләрнең сугыш вакытында эшләвен ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

коммуналь хезмәтләрнең хәрби вакыт шартларында эшләүгә эзерлеген тәмин итү, аларның гамәлләрен планлаштыру;

газ, энергия, су, су белән тәмин итү, су түгү һәм канализациянең зарарланган системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр запасларын булдыру;

су чистарту, төчеләндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерләү;

суүткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

резервуар һәм савытлар, жыелма-жыю торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганакалары, халыкны коммуналь тәмин итүне оештыру өчен жиһазлар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

15.13. Хәрби вакытта үле гәүдәләрне ашыгыч күмү буенча:

вакытлыча, тыныч вакытта, мөмкин булган жирләү урыннарын билгеләү;
мәетләрне күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларының эзерлеген тәэмин итү, шул исәптән махсулаштырылган ритуаль оешмалар базасында;

һәлак булганнарның мәетләрен (калдыкларын) күмү урынын жиһазлау;
гәүдәләрен эзләү, аларны ачыклау урыннарын теркәү, аларны алу һәм беренчел эшкәртү, танып белү һәм документлаштыру, һәлак булганнарны ташу һәм күмү эшләрен оештыру;

санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру.

15.14. Хәрби конфликтлар вакытында яки бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмалар эшчәнлегенә тотрыклылыгын тәэмин итү буенча:

икътисадның тотрыклы эшләвен арттыру буенча тыныч һәм сугыш чорында комиссия төзү һәм аны оештыру;

икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук төзелеш нормалары таләпләре һәм гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре нигезендә житештерү чараларын рациональ урнаштыру;

тынычвакытта һәм сугыш вакытында гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру, шул исәптән төзелеш проектларында;

икътисад объектларында сугыш вакытында эшне давам итә торган авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләренә планлаштыру, эзерләү һәм уздыру;

житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник чаралар, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;

документациянең иминият фонды булдыру;

аларга заманча жиңелү чаралары йогынтысында житештерү фондларын яклауның нәтижәлелеген арттыру;

15.15. Гражданнар оборонасы көчләренә һәм чараларының даими эзерлеген тәэмин итү мәсьәләләре буенча:

гражданнар оборонасы көчләрен заманча техника һәм жайланмалар белән тәэмин итү;

гражданнар оборонасы көчләренә гамәлләргә эзерләү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр уздыру;

гражданнар оборонасы көчләренә гамәлләрен планлаштыру;

үзара хезмәттәшлек тәртибен һәм гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү тәртибен билгеләү, шулай ук аларның гамәлләрен һәрьяклап тәэмин итү.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының гражданнар оборонасы чараларын финанслау гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.